

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี ของสถาบันเทคโนโลยีานยนต์มหาชัย ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี และนำไปใช้กับนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต 4 ปี สาขาเทคโนโลยีานยนต์ ชั้นปีที่ 1 คณะเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีานยนต์มหาชัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาแปรผลการวิจัยและนำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี
2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีในประเด็นต่อไปนี้
 - 2.1 ทักษะในการจัดการการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีที่ใช้หลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี
 - 2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีที่มีต่อหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี

1. ผลการพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี

การนำเสนอผลการพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี มีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

ผลการวิจัยระยะที่ 1 การวิจัย (Research1) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis)

ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเก็บรวบรวมโดยการ การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) การสำรวจความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ได้แก่ การสัมภาษณ์บุคคล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งข้อมูล เอกสารประกอบด้วย นโยบายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 (Thai Qualifications Framework for higher Education) (TQF : HEd) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และทักษะการทำงานเป็นทีม หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ ของสถาบันเทคโนโลยียานยนต์มหาชัย ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลดังนี้

ผลการศึกษา นโยบายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 (Thai Qualifications Framework for higher Education) (TQF : HEd) พบว่าการเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยระดับอุดมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมี อย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) (2) ด้านความรู้ (Knowledge) (3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) จะเห็นได้ว่ากรอบคุณวุฒิทางวิชาชีพได้ให้ความสำคัญกับทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ ต่อตนเอง และสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบ ในการเรียนรู้ของตนเอง

ผลการศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559) พบว่า พันธกิจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะดีขึ้น มีคุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้นจะเห็นได้ว่า ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่นทำงานเป็นทีมถือเป็นทักษะที่มีความสำคัญในนโยบายระดับประเทศ

ผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่สำคัญของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของ Trilling and Fable (2009, p7) ที่ได้กล่าวถึงทักษะสำคัญในการเรียนรู้ ได้แก่ การเขียน (Riting) การอ่าน (Reading) และการคิดคำนวณ (Rithmetic) และได้กล่าวถึง ทักษะอื่นๆอีก 7 ประการ ซึ่งการร่วมมือร่วมใจ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and leadership) ถึงเป็นทักษะสำคัญประการหนึ่งและจากผลการวิจัยของภาคีเครือข่ายทางธุรกิจในสหรัฐอเมริกา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาสู่ตลาดแรงงานในการทำงานในยุคศตวรรษที่ 21 แบ่งเป็น 2 ประการคือ 1) ความสามารถในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง 2) สามารถใช้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการทำงาน อาทิเช่น การแก้ไขปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยีการพัฒนานวัตกรรม ฯลฯ

ผลการวิเคราะห์หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ ของสถาบันเทคโนโลยียานยนต์มหาชัย พบว่า หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตโดยมีปรัชญาหลักสูตรและการวางแผนหลักสูตร (Curriculum mapping) ที่จะผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยี ยานยนต์สามารถประยุกต์ความรู้ทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อให้มีสมรรถนะ มีทักษะ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในรถยนต์ทุกระบบตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงเทคโนโลยียานยนต์ขั้นสูง โดยใช้เครื่องมือสมัยใหม่วิเคราะห์แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ และมีความสามารถในการสื่อสาร การบริหารงานที่เกี่ยวกับเทคโนโลยียานยนต์ และทำงานร่วมกับผู้อื่นในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองสนองความต้องการของสถานประกอบการด้านอุตสาหกรรมยานยนต์

ผลการศึกษาลัทธิแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร พบว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ Ralph Tyler,(1949) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้รับการยอมรับและรู้จักกันดีในชื่อของวิธีแนวทาง-จุดหมายปลายทาง (Means-ends Approach) ซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกประสบการณ์

ขั้นตอนที่ 3 จัดลำดับประสบการณ์

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) จากแหล่งข้อมูลบุคคลในการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) ผู้ผลิตบัณฑิต จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน ซึ่งมีการสัมภาษณ์ผู้บริหารในประเด็น 1. นโยบายการพัฒนา นักศึกษา 2. การดำเนินการพัฒนา นักศึกษาที่ผ่านมา 3. ผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ของการพัฒนา นักศึกษา 4. ความคาดหวังต่อการพัฒนา นักศึกษาภายในสถานศึกษา และสัมภาษณ์ครูในประเด็น

1) กระบวนการวิธีการในการพัฒนาวิทักษะของผู้เรียนของทางสถาบันที่ผ่านมา 2) ผลที่ได้รับจากการพัฒนาที่ผ่านมา 3) ผลที่ได้รับ ปัญหา อุปสรรค ของการพัฒนาผู้เรียน 4) ความคาดหวังที่มีต่อการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา

2) ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 3 คน ได้แก่ สถานประกอบการด้านยานยนต์ ซึ่งมีการสัมภาษณ์ในประเด็น 1. สภาพปัญหาของแรงงานในสถานประกอบการ 2. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ 3. ความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาในการพัฒนา นักศึกษา

3) นักศึกษาปริญญาตรี ปัจจุบัน ของสถาบันเทคโนโลยียานยนต์มหาชัย จำนวน 5 คน ซึ่งมีการสัมภาษณ์ในประเด็น 1. ประเมินคุณลักษณะในการทำงานเป็นทีมของตนเอง 2. ความต้องการในการพัฒนาการทำงานเป็นทีม 3. ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะในการทำงานเป็นทีมของตนเอง

ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์ ผู้ผลิตบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และนักศึกษาปัจจุบัน สรุปผลได้ดังนี้

1) ผลการสัมภาษณ์ผู้ผลิตบัณฑิต ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารในประเด็น 1. นโยบายการพัฒนา นักศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีนโยบายในการพัฒนา นักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ วิชาชีพ ตลอดจนทักษะทางสังคมพร้อมทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. การดำเนินการพัฒนา นักศึกษาที่ผ่านมา พบว่ากิจกรรมการพัฒนา นักศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทักษะการทำงานเป็นทีม นั้นยังขาดความชัดเจนเน้นให้ผู้สอนเป็นผู้สอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนแต่ไม่สามารถวัดและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม 3. ผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ของการพัฒนา นักศึกษา พบว่า ปัญหาสำคัญของการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมคือการกำหนดเป็นนโยบายที่เป็นรูปธรรมเน้นเพียง

การสอดแทรกโดยผู้สอน 4. ความคาดหวังต่อการพัฒนานักศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า เป้าหมายของการพัฒนานักศึกษาคือ ให้มีความเก่งเชิงวิชาการและวิชาชีพของตัวผู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ และมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ในประเด็น 1. กระบวนการวิธีการในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนของทางสถาบันที่ผ่านมา พบว่า การพัฒนาผู้เรียนเน้นการเป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคมแห่งการทำงานอย่างมีความสุข 2. ผลที่ได้รับจากการพัฒนาที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพที่เรียน 3. ผลที่ได้รับ ปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาผู้เรียน พบว่า เวลาส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนเน้นในเชิงวิชาการและการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ การฝึกฝนหรือปลูกฝังการทำงานเป็นทีมยังไม่เด่นชัดเป็นรูปธรรม 4. ความคาดหวังที่มีต่อการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมโดยมีความรู้ทั้งหลักการและการปฏิบัติในการสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม

2) ผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ สถานประกอบการด้านยานยนต์ ซึ่งมีการสัมภาษณ์ในประเด็น 1. สภาพปัญหาของแรงงานในสถานประกอบการ พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานประกอบการมิใช่ความรู้ความสามารถของแรงงาน เนื่องจากแรงงานมีความรู้เดิมจากสถานศึกษาและมีการพัฒนาความรู้ในระหว่างการทำงาน แต่ปัญหาสำคัญคือการทำงานร่วมกับผู้อื่นการร่วมมือช่วยเหลือ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเน้นการแข่งขันมากกว่าการช่วยเหลือ 2. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ พบว่า สถานประกอบการมีความเชื่อมั่นในกระบวนการผลิตบัณฑิตในเชิงวิชาการและวิชาชีพ แต่สิ่งที่สถานประกอบการต้องการเพิ่มเติมคือการฝึกให้นักศึกษามีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลงาน 3. ความคาดหวังที่มีต่อสถานศึกษาในการพัฒนานักศึกษา พบว่าสถานประกอบการมีความคาดหวังให้สถานศึกษามีการพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการทำงานเป็นทีมอย่างเป็นรูปธรรมทั้งหลักสูตรเฉพาะและการสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอน

3) นักศึกษาปริญญาตรี ปัจจุบัน ของสถาบันเทคโนโลยียานยนต์มหาชัย จำนวน 5 คน ซึ่งมีการสัมภาษณ์ในประเด็น 1. ประเมินคุณลักษณะในการทำงานเป็นทีมของตนเอง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าการทำงานเป็นทีมคือการทำงานกลุ่มเป็นส่วนใหญ่และคิดว่าตนเองยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม 2. ความต้องการในการพัฒนาการทำงานเป็นทีม พบว่า นักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาตนเองในทุกด้าน โดยเฉพาะทักษะที่เป็นความคาดหวังของสถานประกอบการ 3. ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะในการทำงานเป็นทีมของตนเอง พบว่า นักศึกษาคาดหวังให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะที่สำคัญในการทำงานเป็นทีมที่ถูกต้อง

ผลการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนา (Development1) ขั้นการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อร่างหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี โดยร่างของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีมีดังต่อไปนี้

รายละเอียดร่างหลักสูตร

การยกร่างหลักสูตรนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ชื่อหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี
ของ สถาบันเทคโนโลยียานยนต์มหาชัย

(THE DEVELOPMENT OF THE ENRICHMENT CURRICULUM ON
TEAM WORKING SKILLS FOR UNDERGRADUATE STUDENTS OF
MAHACHAI INSTITUTE OF AUTOMATIVE TECHNOLOGY)

หลักการและเหตุผล

ในสังคมยุคปัจจุบันนี้เป็นสังคมแห่งการแข่งขัน ซึ่งไม่อาจปฏิเสธกระแสความเจริญเปลี่ยนแปลงในเรื่องการพัฒนางานองค์กร ภายใต้อิทธิพลการเพิ่มศักยภาพทรัพยากรบุคคลและกลุ่มบุคคลไปสู่แนวคิดขององค์กรเรื่องการเรียนรู้กระบวนการพัฒนาจะต้องเริ่มในทุกระดับทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร โดยกรอบหลักการในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเน้นการเรียนรู้ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชนสังคมทุกส่วน ทั้งครอบครัว ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน องค์กรแห่งวิชาชีพ รวมทั้งสถานประกอบการและทุกๆ หน่วยในสังคม จะต้องเป็นผู้ร่วมมือในการสร้างและพัฒนาผลิตผลลัพท์ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) เป็นวินัยหนึ่งของการสร้างองค์กรการเรียนรู้สามารถสร้างคุณค่าของทีมงานให้เหนือคุณค่าของบุคคลโดยการนำความแตกต่าง ความเหมือน และศักยภาพของแต่ละคนในทีมนั้นมาผสมผสานกัน เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพเหล่านี้ให้เกิดเป็นพลังที่หลากหลาย ทำให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การเรียนรู้เป็นทีมในระหว่างการทำงานร่วมกันช่วยสร้างความเชื่อ ค่านิยมเป้าหมายขององค์กร นอกจากนี้ยังเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานที่กระตุ้นให้ทุกคนในองค์กรเห็นความสำคัญที่จะต้องมีการเรียนรู้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเทคโนโลยี ความรู้ ข้อมูลข่าวสารใหม่ๆและความต้องการทางสังคม ดังนั้น การจัดการอบรม การทำงานเป็นทีม เพื่อให้ให้นักศึกษา ของสถาบันเทคโนโลยียานยนต์มหาชัย

ได้เรียนรู้ถึงหลักในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงาน หรือสถาบัน ตลอดจนช่วยผลักดันให้เกิดพลังขององค์กร (Synergy) นักศึกษาที่เข้ารับการอบรมฝึกรวมจะได้เรียนรู้ถึงหลักและเงื่อนไขในการทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกันส่งเสริมให้นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกรวมมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน กระบวนการนี้จะผลักดันให้ นักศึกษามีความเป็นหนึ่งเดียวมีเป้าหมายเดียวกัน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตการทำงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จได้ตามที่ตั้งเป้าหมายที่ตั้งไว้

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อให้ นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกรวมมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ และองค์ประกอบสำคัญของการทำงานเป็นทีม
2. เพื่อให้ นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกรวม สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้ารับการฝึกรวมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อยกระดับทัศนคติและเจตคติให้เปิดกว้างขึ้นและพร้อมที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

เนื้อหาหลักสูตร

1. ความหมายและความสำคัญของการทำงานเป็นทีม
2. กระบวนการทำงาน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จของการทำงานเป็นทีม
3. การสร้างความคุ้นเคย กลุ่มสัมพันธ์ นันทนาการ
4. ทักษะชีวิต/ หลักการปฏิเสธ/ ทักษะการปฏิเสธ 8 วิธี
5. การวางแผนการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ลักษณะการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ทักษะการคิด
6. ธรรมชาติของการทำงานเป็นทีมของมนุษย์
7. ทัศนคติของการทำงานเป็นทีม เรื่อง “งานกับการทำงานเป็นทีมเข้ากันได้อย่างไร”
8. บรรยากาศที่ดีในการทำงานต่อการสร้างผลผลิตภายในองค์กร
9. การสร้างจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพของทีมงาน
10. ปัญหาของงานกับการทำงานเป็นทีม

แนวการฝึกรวม

เพื่อให้การฝึกรวมหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมประสบผลสำเร็จ จึงได้กำหนดวิธีการจัดการฝึกรวมดังนี้

1. นำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในกระบวนการจัดการฝึกอบรม
2. ถ่ายทอดความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
3. ฝึกปฏิบัติจริงในการใช้กระบวนการทำงานเป็นทีมในการสร้างสรรค์ แก้ไขปัญหา หรือพัฒนางาน
4. จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ
5. การจัดฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติเน้นกระบวนการกลุ่ม การทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้

ระยะเวลาการฝึกอบรม

หลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมสำหรับนักศึกษา กำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรมทั้งหมด 12 ชั่วโมง แบ่งเป็นภาคทฤษฎี 6 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติจำนวน 6 ชั่วโมง ดังตารางแสดงแผนการฝึกอบรม

สื่อการฝึกอบรม

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม
2. คอมพิวเตอร์นำเสนอเนื้อหาเชิงทฤษฎี
3. ใบความรู้
4. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมของตนเอง
2. การประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมจากวิทยากร
3. การเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมอย่างน้อย 80%
4. ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นที่มาของนักศึกษา
ปริญญาตรี

ตารางที่ 4.1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม (n=5)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ค่า	ระดับ ความ สำคัญ
1. หลักสูตรสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้	4.60	0.54	มากที่สุด	3
2. หลักสูตรเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม	5.00	0.00	มากที่สุด	1
3. หัวข้อเรื่องการฝึกอบรมมีความครบถ้วนและครอบคลุมหลักสูตร	4.80	0.44	มากที่สุด	2
4. หัวข้อเรื่องเรียงลำดับได้อย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด	1
5. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมครอบคลุมหัวข้อ	5.00	0.00	มากที่สุด	1
6. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมมีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด	1
7. เนื้อหาของหลักสูตรครบถ้วนและครอบคลุมวัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรม	4.80	0.44	มากที่สุด	2
8. เนื้อหาในใบเนื้อหา อ่านเข้าใจง่าย และรูปแบบของใบเนื้อหา มีความน่าสนใจ	4.60	0.54	มากที่สุด	3
9. เนื้อหาเหมาะสมกับนักศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรม	4.80	0.44	มากที่สุด	2
10. สื่อการสอนครอบคลุมเนื้อหา	4.40	0.54	มาก	4
11. สื่อที่ใช้มีความสวยงามน่าสนใจ	4.60	0.54	มากที่สุด	3
12. แบบฝึกหัดตรงตามหัวข้อเรื่อง	4.60	0.54	มากที่สุด	3
13. แบบฝึกหัดใบงานเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.60	0.54	มากที่สุด	3
14. กิจกรรมอบรมเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.60	0.54	มากที่สุด	3
15. ระยะเวลาการฝึกอบรมเหมาะสมกับหลักสูตร	4.60	0.54	มากที่สุด	3
ภาพรวม	4.73	0.18	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.1 ผลจากการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ภาพรวม ประสิทธิภาพของหลักสูตรมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.73$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการด้านหลักสูตรเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมหัวข้อ เรื่องเรียงลำดับได้อย่างเหมาะสม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมครอบคลุมหัวข้อ วัตถุประสงค์เชิง พฤติกรรมมีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่ายมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดโดย มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) และด้าน สื่อการสอนครอบคลุมเนื้อหา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด มีระดับ ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.54)

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม ของนักศึกษาปริญญาตรี
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย2 (Research2:R₂) : ขั้นตอนทดลองใช้หลักสูตร และ ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา
2 (Development2:D₂) : ขั้นตอนประเมินผลหลักสูตร

2.1 ผลการศึกษาทักษะในการจัดการการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีที่ใช้ หลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีด้วยตนเอง
 (n = 12)

ลำดับ	รายการประเมิน	ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลค่า	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ค่า
1	กำหนดเป้าหมายและความคาดหวังในการทำงานไว้แล้ว อย่างชัดเจน	2.58	0.51	ปานกลาง	4.33	0.49	มาก
2	ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบไว้แล้วอย่าง ชัดเจน	2.58	0.51	ปานกลาง	4.41	0.51	มาก
3	เคารพและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และแนวทางที่กำหนดไว้	2.66	0.49	ปานกลาง	4.41	0.51	มาก
4	การสื่อสารอย่างเปิดเผยที่ไว้วางใจและเคารพนับถือซึ่งกัน และกัน	2.66	0.49	ปานกลาง	4.58	0.51	มาก
5	มีการนำความรู้และทักษะมาใช้ในการจัดการกับภาระงาน ที่ได้รับมอบหมาย	2.66	0.49	ปานกลาง	4.33	0.49	มาก
6	แก้ไขและจัดการกับความขัดแย้ง ความอดทนและการให้ ความร่วมมือ สนับสนุนที่ดี	2.50	0.52	น้อย	4.16	0.38	มาก
7	ให้กำลังใจกับตนเองและเพื่อนร่วมทีมอย่างสม่ำเสมอ	2.50	0.52	น้อย	4.25	0.45	มาก

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีด้วยตนเอง
(n = 12) (ต่อ)

ลำดับ	รายการประเมิน	ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ค่า	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ค่า
8	ความปรารถนาที่จะปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา	2.41	0.51	น้อย	4.33	0.49	มาก
9	ทำงานร่วมกับทีมงานได้ดี ไม่มีใครชอบโอ้อวด (ego) หรือบุคลิกอื่นที่ก่อให้เกิดปัญหา	2.50	0.52	น้อย	4.41	0.51	มาก
10	เคารพมติของเสียงส่วนใหญ่และทุกคนพร้อมสนับสนุน	2.33	0.49	น้อย	4.25	0.45	มาก
11	มีความยืดหยุ่น เปิดใจกว้าง และสามารถฟังพาได้	2.41	0.51	น้อย	4.33	0.49	มาก
12	มีความรู้สึกว่าเป็นทีมงานเดียวกันมีเป้าหมายเดียวกัน	2.50	0.67	น้อย	4.41	0.51	มาก
13	มีความรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกของทีมนี้	2.41	0.67	น้อย	4.50	0.52	มาก
14	ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างฉับพลันทันทีทันใดเมื่อเกิดเหตุการณ์จำเป็นโดยผู้นำไม่ต้องร้องขอใด ๆ	2.50	0.52	น้อย	4.16	0.57	มาก
15	ยินดีรับผิดชอบกับผลที่เกิดขึ้นร่วมกับเพื่อนร่วมงาน	2.33	0.49	น้อย	4.33	0.49	มาก
		2.50	0.35	น้อย	4.35	0.23	มาก
	t	13.47					
	sig	.000					

จากตารางที่ 4.2 ผลจากการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยการประเมินตนเองของนักศึกษา พบว่า ภาพรวมก่อนการอบรมมีผลการประเมินอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.50$, S.D. = 0.35) และภาพรวมหลังการใช้หลักสูตร มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D. = 0.23) และจากการเปรียบเทียบ ผลการใช้หลักสูตรก่อนและหลัง พบว่า นักศึกษาที่เข้าอบรมโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีทักษะการทำงานเป็นทีมหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกันสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรีโดยครู (n = 12)

ลำดับ	รายการประเมิน	หลังการอบรม เกณฑ์ ร้อยละ 60		
		ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลค่า
1	กำหนดเป้าหมายและความคาดหวังในการทำงานไว้ได้อย่างชัดเจน	4.41	0.51	มาก
2	ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบไว้ได้อย่างชัดเจน	4.33	0.49	มาก
3	เคารพและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และแนวทางที่กำหนดไว้	4.41	0.51	มาก
4	การสื่อสารอย่างเปิดเผยที่ไว้วางใจและเคารพนับถือซึ่งกันและกัน	4.58	0.51	มากที่สุด
5	มีการนำความรู้และทักษะมาใช้ในการจัดการกับภาระงานที่ได้รับมอบหมาย	4.50	0.52	มาก
6	แก้ไขและจัดการกับความขัดแย้ง ความอดทนและการให้ความร่วมมือ สนับสนุนที่ดี	4.33	0.49	มาก
7	ให้กำลังใจกับตนเองและเพื่อนร่วมทีมอย่างสม่ำเสมอ	4.33	0.49	มาก
8	ความปรารถนาที่จะปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา	4.41	0.51	มาก
9	ทำงานร่วมกับทีมงานได้ดี ไม่มีใครชอบ โอ้อวด (ego) หรือบุคลิกอื่นที่ก่อให้เกิด ปัญหา	4.50	0.52	มาก
10	เคารพมติของเสียงส่วนใหญ่และทุกคนพร้อมสนับสนุน	4.41	0.51	มาก
11	มีความยืดหยุ่น เปิดใจกว้าง และสามารถฟังพาได้	4.41	0.51	มาก
12	มีความรู้สึกว่าเป็นทีมงานเดียวกันมีเป้าหมายเดียวกัน	4.50	0.52	มาก
13	มีความรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกของทีมนั้น	4.58	0.51	มากที่สุด
14	ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่าง นับถนัดพันที่ทันใดเมื่อเกิดเหตุการณ์ จำเป็น โดยผู้นำไม่ต้องร้องขอใด ๆ	4.33	0.65	มาก
15	ยินดีรับผิดชอบกับผลที่เกิดขึ้นร่วมกับเพื่อนร่วมงาน	4.41	0.51	มาก
	ภาพรวม	4.43	0.22	มาก
	t	22.094		
	sig	.00		

**p > .05

จากตารางที่ 4.3 ผลจากการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยครูหลังการฝึกอบรมพบว่า ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.50$, S.D. = 0.35) และจากเปรียบเทียบพบว่านักศึกษาที่เข้าอบรมโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีทักษะการทำงานเป็นทีมหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามโนทัศน์ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อทักษะการทำงานเป็นทีมของตนเอง พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและความมั่นใจว่าตนเองมีทักษะการทำงานเป็นทีม และเห็นว่าทักษะการทำงานเป็นทีมมีความสำคัญต่อความสำเร็จในวิชาชีพ ดังตัวอย่างข้อความในบันทึกของนักศึกษาที่บันทึกไว้ว่า

“ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำเป็นกลุ่ม สำคัญทำให้งานสำเร็จไปได้ด้วยดี”

“มั่นใจและเข้าใจในการทำงานร่วมกับเพื่อน และเห็นความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่ม”

“การช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ทำให้งานที่ยากสำเร็จได้”

(บันทึกของนักศึกษาหลังการอบรม, 2558)

2.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีที่มีต่อหลักสูตรเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาปริญญาตรี

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีที่มีต่อหลักสูตร (n = 12)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลค่า	ระดับ ความ สำคัญ
ด้านวิทยากร	4.33	0.49	มาก	5
1. การให้ความรู้				
2. เตรียมความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอน	4.50	0.52	มาก	3
3. วิธีการ/ทักษะการนำเสนอข้อมูล	4.67	0.49	มากที่สุด	1
4. เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.58	0.51	มากที่สุด	2
5. วิทยากรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เข้ารับการอบรม	4.41	0.51	มาก	4
ด้านผลที่ได้รับจากการอบรม	4.41	0.51	มาก	4
6. ความรู้และทักษะที่ได้รับจากกิจกรรม				
7. การนำความรู้ไปใช้ในการเรียนและการปฏิบัติงานในอนาคต	4.33	0.49	มาก	5
ด้านการบริการ	4.33	0.49	มาก	5
8. การต้อนรับ/การอำนวยความสะดวก				
9. สถานที่จัดการอบรม	4.41	0.51	มาก	4
10. ใช้เวลาการอบรมเหมาะสมกับเนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนด	4.41	0.51	มาก	4
ภาพรวม	4.44	0.28	มาก	

จากตารางที่ 4.4 ผลจากการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมพบว่า ภาพรวม ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการด้านวิทยากรมีวิธีการ/ทักษะการนำเสนอข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$, S.D. = 0.49) และด้านวิทยากร เกี่ยวกับการให้ความรู้ ด้านผลที่ได้รับ จากการฝึกอบรม เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในการเรียนและการปฏิบัติงานในอนาคต และด้านการบริการเกี่ยวกับการต้อนรับ/การอำนวยความสะดวกมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D. = 0.49) ซึ่งสอดคล้องกันสมมติฐานข้อที่ 2 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์นักศึกษาภายหลังการอบรม พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงาน เป็นทีมมากขึ้น เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีมกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพ และเห็นว่าตนเองมีทักษะการทำงานเป็นทีมที่สูงขึ้นภายหลังการฝึกอบรม และมองว่าสิ่งที่ตนเองควรพัฒนา เรื่องการทำงานและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นการควบคุมอารมณ์ โดยเห็นว่าการทำงานเป็นทีมเป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของนักศึกษาคนที่กล่าวไว้ว่า

“ วิทยากรพูดสนุก ไม่เครียด แต่ทำให้เราเข้าใจง่าย”

“อบรมไม่น่าเบื่อ สนุก ได้ความรู้ และรักเพื่อนมากขึ้น”

(บันทึกของนักศึกษาหลังการอบรม, 2558)